

Universitair beleidskader onderzoeksdata Universiteit Utrecht

1. Opzet van het beleidskader

Dit beleidskader definieert in hoofdstuk 2 wat onder onderzoeksdata wordt verstaan.

Hoofdstuk 3 gaat in op de doelen en bereik van het kader: wat willen we met dit beleidskader bereiken en wat valt er buiten?

Hoofdstuk 4 bevat een overzicht van de bestaande regelgeving die uitgangspunt is voor het beleidskader en beschrijft de algemene voorwaarden waaraan goed onderzoeksdatamanagement zou moeten voldoen.

In hoofdstuk 5 worden de verschillende rollen in onderzoeksdatamanagement onderscheiden en wordt per rol aangegeven wat de verantwoordelijkheid van die rol is.

In hoofdstuk 6 worden afspraken gemaakt over de geldigheidsduur van het beleidskader.

2. Definities

Data zijn geregistreerde feiten of omstandigheden.

Onderzoeksdata omvatten de

- De primaire onderzoeksdata, de onbewerkte, ruwe metingen of observaties
- De secundaire onderzoeksdata, data die ontstaat na bewerking door de onderzoeker (hercoderen, combineren, categoriseren, visualiseren, e.d.)

Externe onderzoeksdata zijn onderzoeksdata die het onderzoek in licentie ter beschikking heeft gekregen om als bron te dienen, maar waarvan het eigenaarschap volledig buiten de Universiteit Utrecht ligt (zoals statistische en financiële gegevens en survey data).

Te archiveren onderzoeksdata omvat alle onderzoeksdata uitgezonderd externe onderzoeksdata die relevant worden geacht om na afronding van het onderzoek te bewaren, bijvoorbeeld uit oogpunt van verificerbaarheid van het onderzoek en/of mogelijk hergebruik.

Dit beleidskader geldt voor alle onderzoeksdata.

Onderzoeksdata hebben een nauwe relatie met

- de onderzoeksobjecten zelf (bijv. geologisch materiaal, bloedmonsters, archiefstukken)
- de verslaglegging van het onderzoeksproces (bijv. in lab journaals)
- de *onderzoeksresultaten*, alle uitvindingen, uitkomsten, materialen, methodes, processen, producten (bijv. publicaties), programma's, software, vindingen of ontdekkingen die binnen een onderzoeksproject worden gegenereerd

3. Doelen en bereik

Doel van het beleidskader

- Voor onderzoekers van de Universiteit Utrecht is duidelijk welke eisen de universiteit aan de omgang met onderzoeksdata stelt. Het beleid wil een kader stellen, zodat de kwaliteit, beschikbaarheid en toegankelijkheid van onderzoeksdata binnen de Universiteit Utrecht geborgd is en getoetst kan worden of voldaan wordt aan wet- en regelgeving en gedragscodes.
- Het beleid geeft duidelijkheid over de verantwoordelijkheden: wat de rollen zijn van de diverse actoren (college van bestuur, faculteitsbesturen, ondersteunende en technische staf, onderzoeksleiders en individuele onderzoekers).

Buiten scope

- Faculteiten/disciplines hebben de zorg voor de onderzoeksobjecten, het beleidskader spreekt zich hier niet over uit.
- Dit beleidskader omvat geen toetsingsprocedure.

- Het beleid heeft **niet** tot doel om de onderzoeker te verplichten met bepaalde tools te werken bij het bewaren en beschikbaar stellen van zijn onderzoeksdata. Het onderzoek op de Universiteit Utrecht is te divers van aard om algemene richtlijnen af te kondigen.

4. Uitgangspunten en principes

Uitgangspunt voor dit beleidskader zijn de reeds bestaande kaders, waaronder, maar niet beperkt tot:

- Wet bescherming persoonsgegevens
- Auteurswet en Rijsoctrooiwet
- Medisch-ethische onderzoeksprotocol eisen voortvloeiend uit de wet Medischwetenschappelijk onderzoek met mensen ([WMO](#)) en die wordt getoetst door de [METC](#)
- CAO Nederlandse universiteiten
- Gedragscode [VSNU](#)
- [Informatiebeveiliging beleid en basisregels Universiteit Utrecht](#)

Specifiek voor datamanagement gaat de Universiteit Utrecht additioneel uit van onderstaande uitgangspunten.

Creatie en verzameling

Onderzoeksdata moeten worden verzameld, geregistreerd, geselecteerd en voor gebruik beschikbaar gesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde internationale normen.

Opslag, beheer en bewaring

- Het beheer van alle onderzoeksdata vindt plaats conform de binnen de universiteit geldende vereisten rond informatiebeveiliging, privacy bescherming en transparantie die in deze volgorde van belang gelden.
- Te archiveren onderzoeksdata moeten minimaal 10 jaar bewaard worden. De bewaartermijn gaat in bij de datum van publicatie van de onderzoeksresultaten.
- De data wordt veilig bewaard, beschermd tegen ongeautoriseerd gebruik en tegen verlies.
- Wie de rechthebbenden zijn van de data en wie gebruiksrechten hebben op de data is direct inzichtelijk.
- De te archiveren onderzoeksdata wordt in een structuur bewaard geschikt voor langdurige opslag en latere raadpleging.
- Per afgerond onderzoeksproject wordt de volledige set van gebruikte onderzoeksdata bewaard, voor zover relevant voor verificatie van het onderzoek.
- De onderzoeksdata zijn zodanig van metadata voorzien dat de onderzoeksdata voldoende inzichtelijk beschreven worden en vindbaar zijn voor verder onderzoek.
- Bewaartermijn en contactgegevens van de beheerder van de data zijn direct inzichtelijk. Eventuele vernietiging van onderzoeksdata vindt plaats op controleerbare wijze en is onherroepelijk.

Vindbaarheid en toegang

- Digitale onderzoeksgegevens moeten snel en gemakkelijk te vinden zijn.
- Voor de toegang dient te worden voorzien in een zo gebruiksvriendelijk mogelijke omgeving, op een manier die credits geeft aan en de rechten beschermt van degenen die de data hebben verzameld of gecreëerd, en de rechten beschermt van degenen die rechtmatige belangen hebben in de manier waarop data toegankelijk en gebruikt worden gemaakt.
- De te archiveren onderzoeksdata wordt voor zover redelijkerwijs mogelijk en met inachtneming van gepaste voorzorgsmaatregelen beschikbaar gesteld voor toegang en hergebruik voor wetenschappelijk onderzoek binnen en buiten de Universiteit Utrecht. Exclusieve rechten voor hergebruik of publicatie van onderzoeksdata worden niet overgedragen aan commerciële uitgevers en hun vertegenwoordigers zonder zelf het recht te behouden op het voor hergebruik open beschikbaar stellen van die data, tenzij dit een randvoorwaarde is voor verstrekking van fondsen.

5. Rollen en verantwoordelijkheden

De Universiteit Utrecht onderscheidt de volgende (groepen) actoren die elk eigen

verantwoordelijkheden hebben op gebied van datamanagement.

1. Degenen die de data creëren: onderzoekers en studenten en hun begeleiders. Bij hen ligt de primaire verantwoordelijkheid voor de zorg voor de onderzoeksdata.
2. Directeuren van de onderzoeksinstituten. Zij hebben de verantwoordelijkheid om erop toe te zien dat hun studenten, onderzoekers en onderzoekersleiders binnen hun onderzoeksinstituut zich houden aan het universitaire beleidskader en eventueel aanvullende facultaire regelingen. Indien nodig kunnen zij nadere richtlijnen vaststellen.
3. Decanen. Zij stellen binnen het universitaire beleidskader nadere facultaire richtlijnen op en hebben de verantwoordelijkheid om erop toe te zien dat de directeuren van de onderzoeksinstituten het universitaire beleidskader en facultaire richtlijnen uitvoeren.
4. College van Bestuur. Het College van Bestuur heeft de verantwoordelijkheid voor het (doen) opstellen van een algemeen universitaire beleidskader, voor de monitoring ervan en voor het faciliteren van de uitvoering van het universitaire beleidskader, bijv. infrastructuur, voorlichting en andere vormen van ondersteuning.

Als **algemeen** uitgangspunt geldt dat iedere medewerker gehouden is om relevante data als een goed rentmeester te beheren.

1. Onderzoekers

Het is de verantwoordelijkheid van de individuele onderzoeker (of van de onderzoeksleider indien het een groep van onderzoekers betreft), om bij het begin van een onderzoeksproject een Data Management Plan (DMP) op te stellen en de afspraken in het DMP uit te voeren.

In een data management plan wordt aangegeven op welke manier de onderzoeksdata verzameld, opgeslagen, bewaard, beheerd, gedocumenteerd en gebruikt kunnen worden. Een voorbeeld van een [sjabloon voor een DMP](#) is op de website van de Universiteit Utrecht beschikbaar.

Meer specifiek

Onderzoekers zijn gehouden om:

- passende procedures op te stellen en processen in te richten voor het verzamelen, opslaan, (her)gebruiken, beschikbaar maken en toegang verstrekken en duurzaam archiveren van onderzoeksdata binnen een onderzoeksprogramma. Wanneer het externe data betreft moeten afspraken met de verstrekkers van de externe data gemaakt worden;
- indien zij participeren in een gezamenlijk onderzoek of onderzoeksproject, afspraken te maken over datamanagement en die vast te leggen;
- ervoor te zorgen dat de integriteit, de vertrouwelijkheid en de veiligheid van de data gewaarborgd is;
- wanneer het gaat om data die vallen onder de Wet Bescherming Persoonsgegevens (2001) of onder de [European Data Protection Guideline](#), zich bewust te zijn van hun verplichtingen en mogelijke wettelijke aansprakelijkheid;
- aan het einde van het onderzoeksproject of bij afloop van hun dienstverband aan de instelling te zorgen voor voortzetting van het operationeel beheer van de onderzoeksdata;
- in onderzoeksvoorstellen en subsidie-aanvragen rekening te houden met de kosten van het bewaren en beheren van onderzoeksdata.

2. Docenten en begeleiders van studenten en promovendi

Het is van cruciaal belang dat jonge onderzoekers (studenten en promovendi) zich in een vroeg stadium van hun onderzoekscarrière bewust worden van het belang van goed datamanagement en op de hoogte raken met de mogelijkheden die de instelling hen daartoe biedt. In die bewustwording spelen hun begeleiders een belangrijke rol.

Dit betekent dat docenten en begeleiders van studenten en promovendi de verantwoordelijkheid hebben om studenten en promovendi bekend te maken met de universitaire kaders en met de richtlijnen in hun vakgebied voor wat betreft het verzamelen, opslaan, bewaren, beveiligen en gebruiken van data. Ook dienen zij erop toe te zien dat studenten en promovendi zich aan deze kaders en richtlijnen houden bij het uitvoeren van hun onderzoek.

Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van studenten/promovendi en hun begeleiders om het beheer en gebruik van data goed te regelen en te documenteren.

3. Studenten/promovendi

Studenten moeten ervoor zorgen dat zij op de hoogte zijn van de universitaire en facultaire beleidskaders en andere richtlijnen die van toepassing zijn op het onderzoek dat zij uitvoeren en dat zij het verzamelen, opslaan, bewaren, beveiligen en gebruiken van data uitvoeren in overeenstemming met die kaders en richtlijnen.

4. Directeuren facultaire onderzoeksinstituten

Directeuren van onderzoeksinstituten moeten zorgvuldig onderzoek bevorderen, dus ook zorgvuldig datamanagement. Zij moeten ervoor zorgen dat staf en studenten zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden en verplichtingen op het terrein van datamanagement en voorzien in opleiding en training, daar waar zich hiaten in kennis en vaardigheden op dit terrein voordoen.

Meer specifiek

Directeuren van onderzoeksinstituten zijn gehouden om

- de procedures te autoriseren, die hun onderzoekers, studenten en promovendi hanteren voor het verzamelen, opslaan, (her)gebruik en (indien nodig) verwijderen van onderzoeksdata;
- er voor te zorgen dat onderzoekers zich bewust zijn van alle verantwoordelijkheden en verplichtingen ten aanzien van de onderzoeksdata die zij gedurende hun onderzoek verzamelen en adequaat toegerust zijn om deze verantwoordelijkheden uit te voeren en verplichtingen na te komen;
- binnen hun instituut, indien gewenst, nadere richtlijnen voor de opslag en duurzame bewaring van onderzoeksdata vast te stellen, die in overeenstemming zijn met facultaire richtlijnen, met het universitaire beleidskader en met de wettelijke verplichtingen en te zorgen voor naleving van die richtlijnen.

5. Decaan

- De decaan van de faculteit zorgt voor implementatie en monitoring van het universitaire beleidskader en stelt indien nodig nadere facultaire richtlijnen op;
- De decaan is verantwoordelijk voor het zorgvuldig omgaan met en beheer van data in zijn faculteit, conform wettelijke en andere toepasselijke verplichtingen.

6. College van Bestuur

- Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het doen opstellen en vaststellen van het universitaire beleidskader onderzoeksdata (Universiteit Utrecht Research Data Policy)
- Het College van Bestuur is verantwoordelijk voor het onderhouden en up-to-date houden van het beleidskader onderzoeksdata
- Het College van Bestuur houdt toezicht op de implementatie van het universitaire beleidskader onderzoeksdata
- Het College van Bestuur voorziet op instellingsniveau in opleiding, training, support en advies en (waar nodig) in richtlijnen en sjablonen, in ieder geval in een sjabloon voor Data Management Plan;
- Het College van Bestuur zorgt op instellingsniveau voor voorzieningen en diensten voor opslag en het veiligstellen van onderzoeksdata voor huidig en toekomstig gebruik. Dit betreft onder meer diensten voor opslag, backup, registratie, deponeren en duurzaam bewaren van dataverzamelingen en infrastructuur waarmee onderzoeksdata toegankelijk gemaakt kan worden en gedeeld kan worden met derden.

6. Geldigheidsduur beleidskader

Dit beleidskader gaat in op 1 januari 2016 en is geldig totdat een nieuwe versie is uitgebracht.